

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Mina Doara-Deva

...Marțienii, care în romanul lui Herbert Wells au

învins cu atita ușurință pe pămînteni, semănau cu niște

octopozi.

Citiți în pag. 6-7:

Caracatița – rivalul nr. 1 al omului?

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Viitoare balerine

Citiți în pagina 4-a reportajul

S.O.S. TITANIC

DESPRE CEL MAI MARE NAUFRAGIU AL TUTUROR TIMPURILOR

ANUL XIX

51

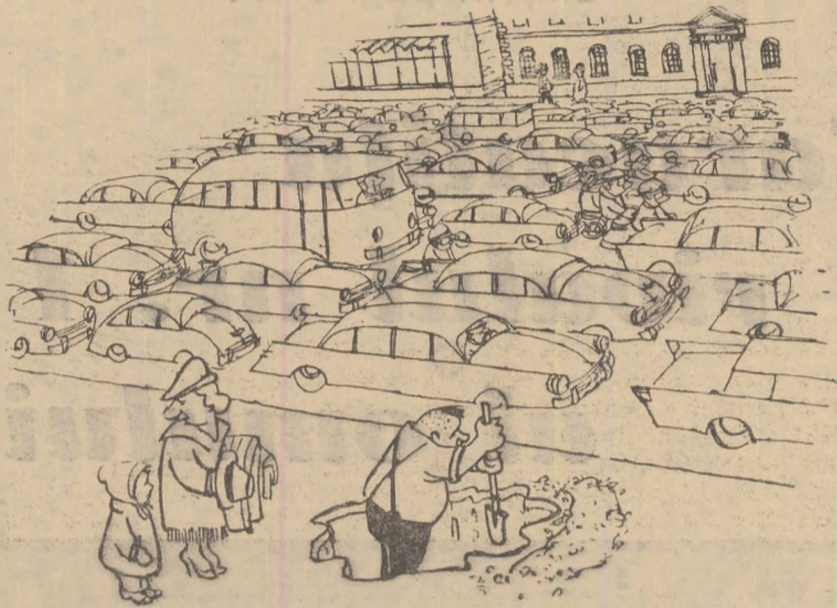
(979)

20 decembrie 1963

12 pagini, 1 leu

memento

V. VOEVODIN

— Ai răbdare! Acuși supă tăticu un pasaj subteran...

pilula — detectiv

Intr-un interviu acordat publicației „L'Humanité-Dimanche”, acad. Aksel Berg, președintele Consiliului ciberneticii din cadrul Academiei de Științe a U.R.S.S., dă o serie de interesante detalii asupra modului în care funcționează un nou aparat pentru studierea organismului omnesc. Este vorba de o „pilulă”, care în ciuda dimensiunilor sale liliputane, conține o instalație completă pentru măsurarea temperaturii, presiunii arteriale, gradului de aciditate etc. ale diferitelor țesuturi umane. Tot în „pilulă” se află un post de radio-emisie, având antenă și amplificator.

Odată înghițită, „pilula” circulă în organism timp de 72 de ore, furnizând fără întrerupere informațiile pe care le culege, sub forma unor semnale. Acestea sunt înregistrate, ceea ce permite stabilirea în orice clipă a locului unde se află minusculul aparat. Prin urmare, timp de trei zile și trei nopți, organele și țesuturile sunt „palpate” în modul cel mai obiectiv cu putință. Mijloacele de investigație existente în momentul de față sunt mult mai puțin avantajoase: o sondă, de exemplu, introdusă în stomac provoacă reacții destul de brutale din partea peretelui gastric. În afară de neplăcerea pe care o suferă pacientul, rezultatele sunt modificate tocmai din cauza acestei reacții și ele pot duce la unele concluzii înșelătoare.

„Pilula” cibernetică va avea ca rol nu numai să analizeze starea unui organism, ci să constate și efectele unui anumit tratament. Înghițită după administrarea unui medicament, ea va putea să ofere date extrem de interesante despre felul cum acționează medicamentul și despre răspunsul organismului față de el.

În următorii câțiva ani, arată academicianul A. Berg, radio-pilulele vor fi fabricate în serie, ceea ce va permite generalizarea folosirii lor.

V. I.

64.230

de kilometri...

Celebrii călători cehi Jiri Hanzelka și Miroslav Zikmund, care au cutreierat cu „Tatra” lor multe țări ale lumii, dându-ne și două interesante documentare despre drumurile prin Africa și America latină, au încheiat recent prima parte a călătoriei în Uniunea Sovietică.

Ei au străbătut cu această ocazie 64.230 de kilometri (să ne amintim că prima lor călătorie în Africa și America latină a însumat 63.000 de kilometri), vizitând ținuturile Primorie și Habarovsk, Amurul, Kam-

ciatka, regiunea Cita și R.S.S.A. Buriată. Locurile, de un pitoresc rar, le-au plăcut acestor mari cunoscători ai naturii și frumuseților ei. Dar impresia cea mai puternică, după cum declarau, înainte de întoarcerea la Praga, unui corespondent al ziarului „Pravda”, le-au lăsat-o „oamenii sovietici, admirabilul tineret sovietic”.

„Nu o vom uita niciodată pe Galea Șmakova pe care am întâlnit-o în Kamciatka. Fata aceasta gingașă, firavă chiar, a învins natura: în sovhozul „Komsomolski” unde lucrează ca agronom, ea cultivă cartofi. Cartofii în condițiile aspre ale Kamciatkăi...”

Un alt tablou care i-a impresionat puternic a fost cel întâlnit în Valea Gheizerelor. Intr-un peisaj dur, în care pilotul elicopterului ce-i transporta a găsit cu mare greutate un colțisor unde să aterizeze, ei au văzut câteva corturi. Le înălțaseră studenții geologi din Moscova care studiau locurile inconjurătoare.

„Tineri și veseli, cu bărbi stufoase de care erau grozav de mindri. Sincer vorbind, am învidiat tineretul sovietic. Câte posibilități are de a cerceta locuri neumblate, de a se căli, de a se maturiza!”

Planul de viitor al celor doi prieteni prevede deocamdată un singur punct: partea a doua a călătoriei în U.R.S.S., care va începe în februarie 1964.

Credem că nu este de prisos să amintim că Uniunea Sovietică este a 76-a țară pe care o străbat cu „Tatra” lor cei doi neobosiți călători.

c. i.

festival muzical

Între 10 și 30 noiembrie la Moscova a avut loc, în fiecare zi, o impresionantă suită de concerte de muzică contemporană de toate genurile, de la simfonie până la cintece de masă. Acest adevărat festival muzical s-a desfășurat deopotrivă în săli de concerte, cluburi și Palate de cultură. El a prilejuit prezentarea a peste 300 de noi lucrări ale compozitorilor din capitala Uniunii Sovietice.

Foarte bine reprezentate au fost, în special, cantatele și oratoriile, dintre care câteva au suscitât un interes excepțional. Critica sovietică consideră că cea mai importantă operă este în această ordine de idei „Requiem”-ul de Dmitri Kabalevski care are la bază un poem de Robert Rojdestvenski. Lucrarea lui Kabalevski este închinată celor căzuți în lupta împotriva fascismului, și se remarcă prin noblețea accentelor și prin bogăția intonațiilor ei cu rezonanțe adesea folclorice.

Iuri Șaporin a prezentat un nou oratoriu pentru soliști, cor și orchestră, intitulat oarecum neobișnuit: „Cînd nu te vei mai roti, vulture?”, inspirat de câteva poeme de Blok, Simonov și Isakovski. După cit am putut afla din relatările criticii, ideile principale ale lucrării pot fi formulate cam așa: ură împotriva războiului, devotament față de popor, încredere în triumful păcii.

Iuri Levitin a venit cu două cantate; una intitulată „Lenin trăiește” pe versuri din Maiakovski, Tvardovski și Dolmatovski; cea de a doua, numită „Veseli cerșetori”, este inspirată din poemele lui Robert Burns.

În afară de „Simfonia a XII-a” a lui Șostakovici, care a deschis festivalul, compozitorul s-a mai prezentat și cu o altă operă recentă: „Uvertură pe teme ruse și kirghize”. Călătoria pe care Șostakovici a făcut-o astăvară în Kirghizia, natura bogată a acestei republici, oamenii pe care i-a întâlnit, folclorul plin de originalitate rețrăiesc acum într-un torent impetuos de muzică care dă auditorilor impresia că asistă la o imensă sărbătoare a firii.

Compozitorul M. Veinberg s-a remarcat prin „Simfonia a VI-a” pentru orchestră și cor de băieți care a stîrnit mult interes, în-deosebi prin măiestria orchestrației.

Bineînțeles, în cele de mai sus n-am făcut decît să amintim de câteva din lucrările de care iubitorii de muzică din capitala Uniunii Sovietice au luat cunoștință luna trecută. Nu credem totuși că e cu putință să încheiem această scurtă trecere în revistă fără a aminti măcar de numele cîtorva compozitori care s-au impus și despre care, fără îndoială, vom mai auzi vorbind: Alexei Nikolaev și Karen Hacıaturian (autori a două simfonii apreciate), Rodion Șcedrin, Henrich Lăinski și Gherman Galin.

m. v.

„grădini zoologice” subterane

Nu de mult, minerii care lucrează în galeriile carbonifere de la Inta, în Nordul îndepărtat, au făcut o descoperire uluitoare: un craniu de crocodil! Cum se face, însă, că acest reprezentant al saurienilor care, se știe, îndrăgește clima caldă, a ajuns tocmai în apropierea Cercului Polar?

La această întrebare s-au străduit să răspundă savanții. După ce a fost transportat la filiala locală a Academiei de Științe a U.R.S.S., paleontologii au stabilit că proprietarul craniului fosilă a fost un stegocefal, animal preistoric asemănător crocodilului.

Descoperirea a suscitât interesul cercurilor științifice, așa că o expediție echipată cu ocele necesare a pornit spre bazinul de la Inta. Săpăturile întreprinse au scos la iveală, spre bucuria savanților, o adevărată „grădină zoologică” subterană: schelete de pești fosili, oase de reptile uriașe, schelete de animale pînă acum necunoscute care au fost denumite provizoriu intazuchide, amprente de plante dispărute și, ceea ce-i mai important, dintr-un strat împrejmuit de sare au fost scoase la iveală fișii de piele de stegocefal, prima descoperire de acest fel în lume.

Studiate cu atenție, prețioasele fosile i-au ajutat pe oamenii de știință sovietici să urmărească evoluția faunei de-a lungul întregii perioade permienice și să fondeze teoria potrivit căreia flora și fauna Nordului îndepărtat s-au dezvoltat simultan cu cele ale altor regiuni ale globului.

Bazinul de la Inta nu este unica „grădină zoologică” subterană pe teritoriul Uniunii Sovietice. Muzeul științelor naturii din L'vov se află în posesia unui colț de mamut admirabil conservat, lung de doi metri și cu un diametru de un sfert de metru, donat de muncitorii combinatului petrochimic din Razdol care l-au descoperit eu prilejul forajelor. În sălile muzeului mai pot fi văzuți, de asemenea, un mamut și un rinocer cu nările lipite descoperite în mina de ozokerită de la Staruni. Petrolul, spre deosebire de cărbune a reușit să conserve de minune aceste fosile ale faunei evatnare. Datorită perfecției izolării de aer, s-au păstrat pînă în zilele noastre nu numai scheletele și pielea, dar și organele interne.

a. b.

o casă =
500 kg

Poate cîntări o casă numai 500 de kilograme? Bineînțeles că nu dacă e durată din cărămidă și beton. Cu totul altfel stau, însă, lucrurile cînd e construită din mate-

rial plastic. O asemenea casă experimentală s-a executat la Combinatul de construcții sintetice din Milișci.

Preocupat de grija ca un număr cît mai mare de moscoviți să se poată bucura în cursul verii de frumusețile naturii din jurul Moscovei, colectivul combinatului le va pune anul viitor la dispoziție chiar și cu un taxi și montată de cinci muncitori în numai o oră. Cea mai grea piesă a casei — peretele — cîntărește 120 de kg. Într-o singură zi, o brigadă alcătuită din 20 de muncitori poate monta un întreg orașel cu astfel de căsuțe. Ele vor deveni sateliți ai caselor de odihnă și sanatoriilor.

Se pune, însă, întrebarea: ce se întimplă iarna cu aceste orașele? Iată răspunsul lui Grigori Iosilovici Zohin, directorul Combinatului din Milișci. Iarna, aceste căsuțe — a arătat el — nu sînt locuibile deoarece nu pot fi încălzite. Dar dacă se instalează înăuntru un radiator electric, duminică s-ar putea odihni în ele schiorii. Căci, deși sînt foarte ușori, pereții au o bună izolare, fiind alcătuiți din trei straturi. Dacă, însă, iarna în așezarea respectivă nu locuiește nimeni, căsuțele pot fi ușor demontate și așezate pînă primăvara undeva la adăpost. Un orașel poate fi foarte bine transportat chiar și numai cu un camion, căci în el încap piesele a zece case.

Casele care vor alcătui în vara anului viitor primul orașel climateric din mase plastice vor avea două dimensiuni: 9 metri pătrați, pentru două-trei persoane și 18 metri pătrați, pentru familia mai numeroasă. Există și proiecte de case cu acoperișul oval. Un grup de 25 de case va alcătui un „microoraion” cu dușuri și instalații sanitare separate.

b. g.

mimoze

sub

anestezie

Iarna a pus stăpînire deplină pe grădina botanică a Academiei de Științe a U.R.S.S. Dar în orașelul de sticlă al serelor vara nu se sfîrșește niciodată. Aici, în împărăția gingașelor plante tropicale, căldura și lumina sînt condiții obligatorii pentru ca palmierii, magnoliile, cactușii, ferigiile să se simtă ca la ele acasă. Cupolele de sticlă adăpostesc și pînă la specii de flori. În sectorul rezervat orhideelor — reprezentate de câteva specii din cele 20 000 cunoscute de botaniști — privesc cizătorului e atrasă de un exemplar curios, originar din Brazilia, care crește pe trunchiurile copacilor. Planta, ale cărei rădăcini au o mare capacitate de a absorbi apa din mediul înconjurător, trăiește pînă la 50 de ani. Nu mai puțin interesante sînt și plantele carnivore, care „devorează” cu repeziciune furnici, țintari, muște.

Sînt, însă, și plante care solicită atenția deosebită a oamenilor de știință. În primul rînd — mimoza braziliană, a cărei sensibilitate e bine cunoscută. La cea mai mică atingere, frunzulițele ei fragede, pufoase, se chircesc, ofîlindu-se pentru câteva clipe. Dacă sensibilitatea oamenilor poate fi neutralizată cu ajutorul unor substanțe anestezice, nu cumva poate fi anesteziată și mimoza? Experiențele făcute de doctorul în științe biologice G. Rodionenko au arătat că, asemenea tuturor simțelor, mimoza „adoarme” sub acțiunea narcoticelor și-și pierde sensibilitatea. Somnul durează câteva ore, după care planta redevine... sensibilă cu o mimoză.

d. c.

Reînnoiți
abonamentele
pe anul 1964 la
VEAC NOU

Prețul abonamentelor:

pe 12 luni 40 lei,
pe 6 luni 20 lei,
pe 3 luni 10 lei.

Comerț cu întreaga lume

În etapa actuală, comerțul exterior sovietic cunoaște o creștere echilibrată, corespunzătoare posibilităților și necesităților economiei. Baza acestei dezvoltări o constituie creșterea continuă și într-un ritm susținut a forțelor de producție. Devenind o mare putere economică Uniunea Sovietică a devenit, totodată, una dintre marile puteri comerciale ale lumii.

Cu prilejul târgurilor internaționale, ca și al expozițiilor la care participă, produsele sovietice atrag tot mai mult atenția firmelor străine. În asemenea condiții e și firesc ca sfera comerțului exterior sovietic să se lărgască, ca numărul statelor cu care Uniunea Sovietică întreține relații comerciale să crească. Astfel, în ultimii 5-6 ani, numărul țărilor cu care U.R.S.S. face comerț a crescut cu circa 25, depășind actualmente 80 de state. Între noile țări care intră astăzi în sfera comerțului exterior sovietic se numără mai ales cele din Africa, Asia și America Latină, care și-au cucerit relativ de puțină vreme independența politică. Așa, de pildă, în 1962 au fost pentru prima oară încheiate acorduri comerciale cu Nigerul, Camerunul, Senegalul și Laosul, în 1963 fiind stabilite relații comerciale și cu Libia, Nigeria, Dahomey și alte țări. Amploare au căpătat și relațiile comerciale cu alte țări în curs de dezvoltare situate în diferite regiuni ale globului cum ar fi India, Republica Arabă Unită, Indonezia etc., etc. În 1962, comerțul cu țările în curs de dezvoltare se ridică la impresionanta cifră de 1,4 miliarde ruble, cu alte cuvinte aproape 12 la sută din întregul comerț exterior sovietic.

Succesele obținute de economia sovietică au contribuit, în același timp, la lărgirea relațiilor comerciale cu țările capitaliste dezvoltate. În 1962 comerțul exterior cu aceste țări reprezenta 2,2 miliarde ruble, adică 18 la sută din întregul comerț exterior sovietic. În acest cadru, un volum tot mai mare îl înregistrează relațiile comerciale cu Finlanda, Japonia, Anglia, Franța, R.F.G. ș. a.

Cum e și firesc însă, principalul loc în cadrul comerțului exterior sovietic îl ocupă relațiile cu țările socialiste. În 1962, Uniunea Sovietică a realizat, în cadrul pieței mondiale socialiste, 70 la sută din volumul total al exportului și importului său, respectiv 8,5 miliarde ruble.

Caracteristic comerțului exterior sovietic este nu numai creșterea volumului abia, ci și modificarea structurii lui. Atât exportul cât și la import, locul materiilor prime este luat, tot mai mult, de produsele finite. În 1962, de pildă, ponderea mărfurilor finite reprezenta în total 63,6 la sută la export și 74,5 la sută la import, față de numai 40,8 la sută și, respectiv, 50,4 la sută în 1938.

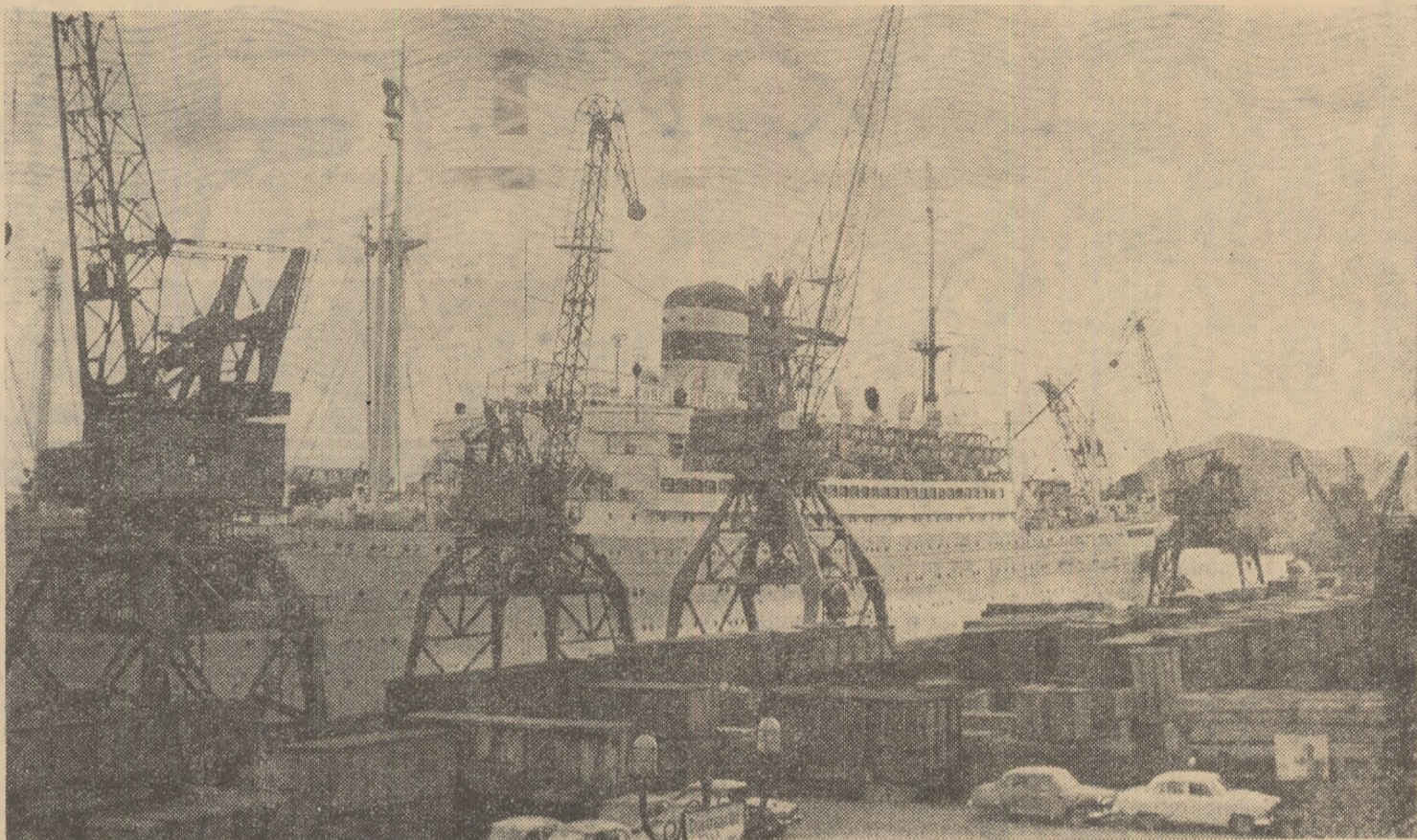
Uniunea Sovietică a devenit și una dintre principalele țări exportatoare de echipament industrial. Lista exportului sovietic în acest domeniu cuprinde peste 3500 tipuri de mașini, echipament și material rulant care pot fi înfățișate astăzi în cele mai diferite colțuri ale lumii.

Uniunea Sovietică e cunoscută și pentru exportul său de instrumente de precizie, izotopi radioactivi, echipament geologic, avioane, elicoptere, autocamioane și autoturisme, precum și pentru larga gamă de bunuri de consum pe care le produce. Fiind o țară bogată în resurse naturale, U.R.S.S. exportă și însemnate cantități de materii prime și materiale între care minereuri, petrol și derivate (45 milioane tone în 1962), fontă, bumbac (ocupând locul al treilea în lume în exportul acestui produs), blănuri, cereale etc. În ce privește importul, pe listele sovietice figurează echipament pentru industria chimică, siderurgică și alimentară, a prelucrării lemnului, precum și o serie de articole de larg consum.

Obținând o seamă de realizări importante în domeniul științei și tehnicii, Uniunea Sovietică a vindut în străinătate, în ultimii ani, numeroase licențe. Ea a acordat deci dreptul de folosință a unor dintre realizările sale tehnice unui număr însemnat de țări, între care și unele cu un înalt nivel de dezvoltare economică cum ar fi Statele Unite, Franța, Japonia și altele. Licențele vindute se referă la aparatură medicală, generatori electrici, instalații pentru producția oțelului etc.

Sporirea largă, fără restricții, a schimburilor comerciale internaționale, pe baza egalității în drepturi și a avantajelor economice reciproce reprezintă o cale importantă pentru dezvoltarea tuturor statelor, pentru dezvoltarea economică a regiunilor înapoiate de pe glob, contribuind, totodată, la apropierea între popoare și la consolidarea păcii.

Conf. univ. C. Florescu
Candidat în științe economice

Vladivostok, portul comercial. Pe chei, stive de mărfuri dintre cele mai diferite așteaptă să ia calea oceanelor.

O problemă actuală în agricultură sovietică

Irigațiile și recolta

A fi stăpîn pe apă, a o dirija acolo unde este necesară și în perioadele cînd poate fi utilizată cu maximum de eficacitate economică este un vechi vis al omenirii. Încă din antichitate se cunosc diferite sisteme de irigații care au dat viață pămînturilor însetate. Dar abia în epoca noastră, o dată cu dezvoltarea impresionantă a științei și tehnicii apa poate fi pusă tot mai deplin în slujba omului. Să ne gândim numai la uriașele rezervoare de apă cu o capacitate de multe sute de milioane sau chiar miliarde de metri cubi, create de mîna omului. Sînt lacurile de acumulare de pe marile fluvii, care permit dirijarea în mod constant a apei potrivit cerințelor de producere a energiei electrice sau pentru irigații. Numai ultimul lac de acumulare creat în U.R.S.S., pe Nipru, are o capacitate de 2,4 miliarde de metri cubi de apă. Pentru agricultură aceasta înseamnă stăviliștea inundației în perioada ploilor abundente și a topirii zăpezilor și, în plus, apă suficientă pentru irigarea culturilor în perioadele de secetă din timpul verii.

Lacurile de acumulare și alte surse de apă sînt continuate de rețeaua de canale de irigație a căror lungime depășește în Uniunea Sovietică 320.000 km. Prin aceste canale se scurg anual pînă la 100 de miliarde de metri cubi de apă. Cu ajutorul mijloacelor tehnice moderne a devenit posibilă construirea unei vaste rețele de irigație pe suprafețe imense. Puternice scrope tractate și autopropulsate, buldozere, escavatoare pășitoare și alte mașini de mare randament folosite la lucrările de săpare a canalelor și de terasare înlocuiesc munca a sute de mii de oameni.

În ultimii ani s-a extins mult folosirea apei prin aspersiune, sub formă de ploaie artificială. Să ne imaginăm un astfel de sistem de irigație. Pe panta cea mai lină a terenului se sapă un canal magistral de la care se ramifică pe ambele părți, în unghi drept, conducte distribuitoare. Aceste conducte sînt situate la o distanță de 600-1.000 metri una de alta. De la conducte pornesc spre suprafața terenului așa-numiții hidranți — niște țevi prevăzute cu robinet. În josul pantei apa trece prin conducte sub presiunea normală. În caz contrar ea este trimisă spre suprafață cu ajutorul unor stații de pompare.

De hidranți se fixează conducte mobile din polietilenă sau alte materiale. Prin ele apa ajunge la puternicele aspersoare cu două brațe sau cu jet puternic, care realizează stropirea mecanizată a terenului. Important este că sistemul de irigație descris permite dirijarea apei după cerințele fiecărei culturi agricole, în fazele de vegetație cînd este mai multă nevoie de umidi-

tate. Specialiștii au calculat că în cadrul acestui sistem de irigație pierderile de apă sînt de două ori mai mici decît atunci cînd se folosește irigația prin brazde. Există perspective mari pentru folosirea în viitor a instalațiilor de stropit automate și teleghidate menite să sporească productivitatea muncii.

În Uniunea Sovietică ploaia artificială s-a extins pe o suprafață de circa 200.000 de hectare. Folosind acest sistem de irigație cheltuielile capitale pentru achiziționarea de mașini de stropit se recuperează încă din primul an de exploatare a lor.

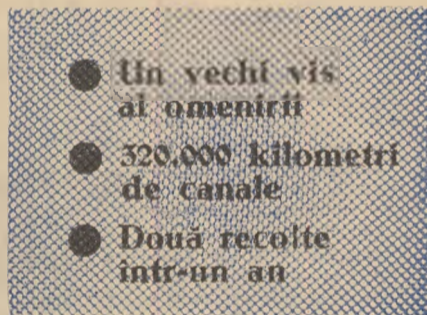
Dar irigarea nu înseamnă numai udarea plantelor în timpul vegetației, ci și formarea unei provizii cît mai mari de apă în sol. O serie de experiențe au

menajări mai simple care folosesc apa rîurilor, piraicelor și bălților.

Dar oricare ar fi mijloacele folosite pentru irigație ele dau puțină lucrătorilor agricoli să scoată tot mai mult agricultura de sub influența dăunătoare a secetei, să obțină recolte de 2-3 ori mai mari decît în condițiile obișnuite. Acest lucru este ușor explicabil. Plantele au nevoie de apă, adesea în cantități mai mari tocmă atunci cînd ploaie întîrzie. Specialiștii au stabilit că în cursul perioadei de vegetație o plantă de porumb are nevoie de circa 150 litri de apă. Dacă socotim că la un hectar cultivat cu porumb revin 35.000 plante, rezultă că ele au nevoie de 5.250.000 litri de apă, ceea ce echivalează cu 525 milimetri la metrul pătrat. O mare cantitate de apă se evaporă din sol sub influența temperaturilor ridicate și a vînturilor. În unele zone cad anual abia 250-300 mm de precipitații, din care o foarte mică parte în timpul verii. În aceste condiții numai irigațiile pot asigura obținerea de recolte mari și stabile. Pe bună dreptate se poate spune că terenurile irigate sînt zone interzise secetei. În afară de aceasta, cultura unor plante cum e de pildă orezul este de neconceput fără irigație.

Dar dacă toate plantele dau sporuri mari de recolte pe terenurile irigate, cărora dintre ele să le dăm prioritate? Culturi ca porumbul, orezul, sfecla de zahăr, floarea-soarelui, legumele și multe altele se întrec în a ne răsplăti cu bogăția recoltei. Numeroase exemple arată că porumbul cultivat pe terenuri irigate, bine îngrișate, la care se adaugă aplicarea unui complex de măsuri agrotehnice, dă 8.000-10.000 kg de boabe la hectar și chiar mai mult.

Interesante sînt și o serie de experiențe privind folosirea terenurilor irigate în cazul cultivării unor plante care eliberează terenul mai de timpuriu, așa cum sînt grîul sau cartofii. În astfel de situații este de-a dreptul păgubitor dacă lucrătorii solului se mulțumesc cu o singură recoltă pe an. În anumite situații, de pildă, cînd apa freatică se află la o mai mică adîncime, pe terenurile de pe care s-au strîns culturile timpurii și au rămas descoperite evaporația este mult mai puternică și poate duce la sărăturarea solului. Terenurile irigate permit obținerea a cite două recolte pe an prin însămînțarea așa-numitelor culturi duble. Dintre acestea în Uniunea Sovietică au dat rezultate bune culturile de porumb pentru siloz și masă verde în amestec cu leguminoase. Se poate spune deci că de pe terenurile irigate se obțin în același an și piine și legume și, prin intermediul animalelor, cantități tot mai mari de carne, lapte și alte produse de mare valoare.

arătat că practicarea acestei metode mai ales primăvara devreme și toamna asigură recolte bogate. În acest fel grîul semănat în regiunile de stepă dă producții mari chiar și fără stropire în perioada vegetativă.

De mare însemnătate este și aplicarea unui complex de măsuri pentru mărirea eficacității economice a lucrărilor de irigații, în așa fel, încît de pe fiecare hectar să se obțină maximum de producție cu cheltuieli cît mai reduse. Sporirea producției de cereale și de alte produse agricole depinde nu numai de extinderea suprafețelor irigate, ci și de exploatarea lor diferențiată potrivit însușirilor diferitelor tipuri de sol și mai ales potrivit cerințelor plantelor.

Folosirea cu maximum de randament a terenurilor irigate presupune în primul rînd o bună structură a culturilor, mecanizarea lucrărilor, introducerea de îngrășăminte etc. În ultimii ani știința sovietică a elaborat un sistem de stropire combinată cu introducerea simultană a îngrășămintelor în sol. În felul acesta productivitatea la hectar crește de 1,5-2 ori în comparație cu stropitul obișnuit. Dăsigur că alături de sistemele mari de irigații se acordă atenția cuvenită și diferitelor a-

Ing. C. Bordeianu

S.O.S. TITANIC

**Cel mai mare
naufragiu
al tuturor
timpurilor**

Primăvara abia se face simțită. În redacțiile ziarelor din New York domnește plictiseala. Parcă în ciuda gazetarilor, nu se petrece nimic senzațional. Obșnuitele întrebări își găsesc obșnuitele ecouri în coloanele presei: „Va face Germania război pentru colonii? Care va fi poziția Angliei în eventualitatea unui conflict? Poate fi Italia o aliată fidelă a Austro-Ungariei?”

Căci ne aflăm în anul de grație 1912. Puțini sînt cei care cred în mod serios în eventualitatea izbucnirii unui război mondial. De aceea, orice noutate este un eveniment. Ziariștii primesc cu interes o invitație tipărită pe carton luxos: „Compania Internațională de Marină Comercială are plăcerea să vă invite la prinzul care va avea loc vineri, 20 aprilie 1912, orele 13, pe bordul noului transatlantic al societății „White Star Line”, „TITANIC”, acostat la dana 59”.

— E rost de șampanie și icre negre, își spun zăriștii. Doar „Titanic” este cel mai mare, cel mai frumos și cel mai rapid vas de pasageri construit pînă acum. „White Star Line” va ști să sărbătorească, așa cum se cuvine prima lui călătorie!

Dar caviarul rămîne nemincat și șampania nebăută. Prima călătorie a „Titanicului” este în același timp și ultima. Cu cinci zile înainte de data prevăzută pentru acostarea lui la dana 59, el se scufundă în Atlantic, la 41 grade și 46 minute latitudine nordică și 50 grade și 14 minute longitudine vestică. O dată cu vasul pier 1517 bărbați, femei și copii, în cea mai mare catastrofă maritimă pe care a cunoscut-o vreodată omenirea.

Poate nici un alt eveniment, cu excepția celor politice și militare, nu a stîrnit în epoca noastră o vîlvă atît de uriașă. În legătură cu scufundarea „Titanicului” s-au scris, în peste jumătate de secol, atîtea volume, încît ele au alcătuit ceea ce se cunoaște acum sub numele de „Bibliotheca Titanica”. Tragedia a inspirat nu numai lucrări documentare ci și romane, nuvele, poeme, piese de teatru, iar mai apoi o serie de filme. Într-o lucrare recent apărută, ziaristul sovietic L. Skriaghin prezintă un reportaj complet nu numai al naufragiului, ci și al modului în care s-a ajuns la el, folosind datele cele mai verificate pentru stabilirea răsputerii. Căci scufundarea „Titanicului” nu este numai cel mai mare dezastru înregistrat de cînd navighează omul, ci și catastrofa care ar fi putut fi cel mai ușor evitată.

Un vas „nescufundabil”

Despre viitorul vas, lumea află pentru întâia oară în vara lui 1908. Societatea „White Star” anunță atunci că a comandat firmei de construcții navale „Harland și Wolff” din Belfast un pachetot de 45.000 — 50.000 de tone, cu o lungime de aproape de 900 de picioare¹⁾ și o înălțime de 175 picioare și cu unsprezece punți suprapuse, dintre care nouă deservite de ascensoare. Serviciul de publicitate al companiei de navigație transmite cifre u-luitoare: vasul va costa circa patru milioane de lire sterline și va transporta 2.500 de pasageri, avînd un echipaj de 860 de oameni. Prețul călătoriei într-unul din apartamentele „princiare” — cu punte proprie de promenadă — va fi de circa 2000 lire (la acea dată un muncitor englez câștiga în medie 50/60 lire pe an!). Numai echipamentul electric va cîntări o sută de tone, iar fiecare din plăcile de oțel ale carcasei — patru tone și jumătate. Plăcile vor fi îmbinate cu ajutorul a trei milioane de nituri.

Dar cel mai mult se insistă asupra faptului că vasul va fi absolut nescufundabil. Carcasa este împărțită în șaisprezece compartimente etanșe, astfel încît, chiar dacă se va produce o spîrtură, ea va putea fi izolată. La fel se va întîmpla și în eventualitatea unui incendiu. Ușile compartimentelor se vor închide ermetic, cu ajutorul mecanismelor electrice. În sfîrșit, vasul va fi echipat și cu un post de radio, care se va menține în contact permanent cu uscatul și cu alte vapoare. Să nu uităm că, pe vremea aceea telegrafia fără fir e un lucru destul de rar: abia cu trei ani mai înainte, vasul „Waratah” se scufundase fără urmă în dreptul coastei Africii de Sud și nimeni nu a mai știut vreodată de soarta lui, pe bunul motiv că, neavînd radio la bord, nu-și putuse anunța poziția și nici nenorocirea care-l lovide. Chiar cei care nu vor face în viața lor o călătorie pe mare, știu încă din 1912, că semnalul internațional pentru navele aflate în primejdie este S.O.S. Persoanele cu imaginație romantică își închipuie că e vorba de inițialele apelului „Salvați sufletele noastre” (Save our souls — în limba engleză). Realitatea e mult mai prozaică: cele trei litere corespund, în alfabetul Morse, unei succesiuni de trei puncte, trei linii și iar trei puncte, semnal ușor de executat și ușor de recepționat.

— S.O.S. ...Iată un mesaj pe care cei doi telegrafişti ai „Titanicului” nu vor trebui să-l emită niciodată!

Așa scriu zărele în 1911 și 1912, în timp ce publicul așteaptă cu tot mai multă nerăbdare lansarea la apă a noului pachetot. Patronul șantierelor care-l construiesc este lordul Pirrie. William James Pirrie nu s-a născut lord. El a fost înobilat nu ca urmare a unor fapte de arme, ci pentru că averea lui — jumătate miliard de lire sterline — este cea mai mare din Imperiul Britanic.

¹⁾ Piciorul (măsurat de lungime britanică) = 30,48 centimetri.

— Pirrie este cel mai strălucit constructor de vapoare din lumea întreagă, îl laudă cunoscutul ziarist american William T. Stead.

Există și voci mai puțin entuziaste față de Pirrie și de „Titanicul” său. Unii spun că este o prostie să afirmi despre un vas că ar fi nescufundabil și că nu există decît o singură ambarcațiune care se poate lăuda cu această calitate: prima luntră cu care a navigat omul și anume trunchiul de copac. Alții arată că sistemul de compartimentare ermetică nu funcționează cu eficacitate decît atunci cînd celelele lui sînt foarte mici, ceea ce nu se întîmplă în cazul de față. Se mai aduc obiecții și faptului că așezarea celor 29 de cazane este prost făcută, pe o linie transversală, ceea ce în caz de avarie ar putea fi fatal.

Dar nici una din aceste critici nu vîd lumina tiparului. Zărele sînt prea ocupate să publice noi și noi detalii despre luxul extraordinar cu care va fi înzestrat vasul: pasagerii din clasa I-a vor avea la dispoziție douăsprezece bănci, cu pereții îmbrăcați în lemn de mahon, cîteva băi turcești, bazine de înot, o seră transformată în „grădina de iarnă”, săli de bal, de biliard și de gimnastică. Pînă și ciinilor care-i vor însoți pe bogătași li se oferă compartimente speciale, cu stewarzi care să-i hrănească și să-i plimbe. (Într-adevăr, în fuzărea călătoriei au fost și 44 de ciini). Cantitatea de whisky, șampanie și licheururi aflată la bord este atît de mare, încît vasul ar putea pluti pe ea.

— Nu s-a preocupat nimic pentru ca viața călătorilor să fie cît mai frumoasă, scriu zărele.

În schimb nu s-au luat măsurile necesare pentru ca viața călătorilor să fie apăsătoare. Un singur exemplu, numărul bărcilor de salvare este mult prea mic față de mulțimea călătorilor și a membrilor echipajului. În caz de naufragiu, maximum 1200 de oameni ar putea fi salvați, peste o mie fiind condamnați la piere.

Se imbarcă milionarii

La 12 aprilie 1912, portul Southampton este în sărbătoare. Toate vasele ancorate acolo își flutură în vînt marile pavoaaz, în timp ce sirenele scot sunete lungi și grave, ca de orgă. Ziua e senină, cu un soare puternic. Pe chei, o fanfară întonează marșuri

triumfale. Mii de persoane se înghesuie pe mal: unii au venit să-și conducă rudele și prietenii care pleacă la New York, alții sînt acolo ca să admire „zgîrie-norul plutitor”, cum a fost botezat „Titanicul”.

De pe puntea de comandă, căpitanul Edward J. Smith supraveghează ultimele preparative. Smith este considerat „amiralul” flotei comerciale a companiei „White Star”. El a mai fost „stăpîn după dumnezeu” — căpitan, în limbajul marinei britanice — pe vase care acum s-au învechit, dar care, la începutul secolului, erau considerate printre cele mai bune din lume: „Adriatic” și „Olympic”. Căpitanul Smith are o uriașă experiență, dar această călătorie nu-i place:

— Am senzația că voi fi mai curînd un fel de oberchelner într-un restaurant de

— Cum, orice vagaband poate să-și petreacă noaptea în casa mea și să scape numai cu două zile de pușcărie? a strigat el indignat. Pedepsa trebuie să fie atît de aspră, încît să i se taie pofta cuiva să mai repete o asemenea ispravă!

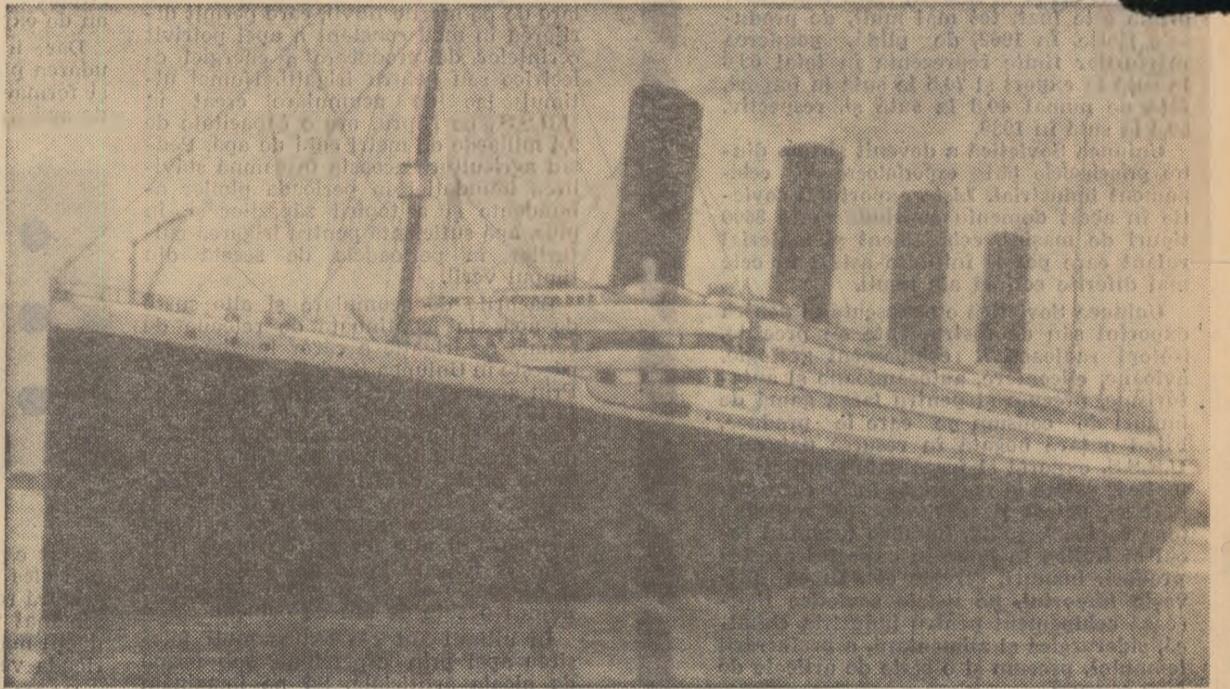
Și Astor l-a dat din nou în judecată pe nefericitul șomer, acuzînd-l de fîlhărie și plătînd pe trei din servitorii săi pentru a depune mărturie falsă în acest sens. Rezultatul a fost că „infractorul” s-a trezit condamnat la un an de zile închisoare. Opinia publică democratică americană a fost profund indignată de această ticăloșie, cu atît mai mult cu cît una din principalele surse de venituri ale lui Astor era închirierea de locuințe mizerabile din periferia New York-ului la prețuri foarte ridicate.

Împreună cu Astor, se mai imbarcă și doamna Molly Brown. În tinerețe, ea inspirase o puternică dragoste unui gazetar începător, Samuel Clemens, pe care literatura universală avea să-l cunoască sub pseudonimul Mark Twain. Dar Molly a preferat un prezent sigur unui viitor incert și s-a căsătorit cu John J. Brown, proprietarul unor mine de aur în valoare de 20 milioane de dolari.

Printre pasagerii „Titanicului” se mai numără Benjamin Guggenheim, fiul lui Meyer Guggenheim, posesorul unuia din cele mai importante oțelării din Statele Unite; Charles Melville Hays, președintele consiliului de administrație al companiei canadiene de căi ferate „Canadian Trunk Railroad”; Washington Roebling II, patronul celei mai mari firme americane de construcții de poduri; Henry Forbes Julian, englez de origine și sud-african prin adopțiune, proprietar al unor exploatare diamantifere din apropierea Capetown-ului; contesa de Rethes și prietenul ei, lordul Cosmo Duff-Gordon și alții.

Privind această defilare a milionanelor, căpitanul Edward Smith nu-și poate stăpîni un oftat de ușurare: slavă domnului, se gîndește el, că celebrul bancher John Pierpont Morgan s-a răzgîndit în ultimul moment. El mai lipsea, cu capriciile lui!

Oricît de mulți ar fi, magnații și contele, industriașii și lorzii nu formează

„Titanicul” imediat după lansare

flux, decît comandantul unui vapor, declarat el prietenilor săi.

Și într-o mare măsură are dreptate. Pe bord se urcă, unul după altul, cîțiva din posesorii celor mai fantastice averi ale Lumii Noi și Lumii Vechi. Printre americani se remarcă John Jacob Astor — reprezentantul cea de-a patra generație a unei celebre familii de multimilionari — care s-a recăsătorit la 48 de ani cu o fată de 18. În urmă cu cîțiva ani, el a devenit cunoscut ca urmare a unui proces intentat unui... șomer. Acesta, lipsit de adăpost și de orice mijloace de existență, își permisesse să doarmă o noapte într-una din nepotăritele vile new-yorkeze a lui Astor. Arestat, omul fusese condamnat la amendă și două zile închisoare. Dar Astor nu s-a declarat satisfăcut.

cît o minoritate pe bordul „Titanicului”. Majoritatea o alcătuiesc cei peste 1500 de emigranți, cazați în dormitoare comune ale clasei a IV-a. Da ei nu se ocupă nimeni. De altfel, pentru această categorie de călători nu s-a prevăzut nici cel mai rudimentar confort: oamenii fac coadă la spălătoare ca și la sălile de mese. Dar căpitanului Smith, ei nu-i dau nici o bătaie de cap. Sînt obișnuiți cu mizeria. De aceea și părăsesc Europa: originarii din Rusia țaristă sau Austro-Ungaria habsburgică, din Franța, Anglia, Italia sau Suedia, ei speră că vor găsi în Statele Unite posibilitatea unei vieți omenești, pe care țara de baștină le-o refuză.

După L. SKRIAGHIN

(Va urma)

Doi graficieni români la Kiev

Expoziția artiștilor plastici români Vasile Dobrian și Eugen Taru a suscitât un viu interes printre locuitorii orașului Kiev. O mărturie concludentă a acestui fapt o constituie și aprecierile elogioase exprimate cu ocazia vizitării expoziției, de specialiștii ucraineni în domeniul artelor frumoase ca maestrul Ivan Selivanov, Kazimir Agnit, criticul Leonid Vladi și alții.

Agenția de presă „Novosti”, prin corespondenta sa din Kiev E. Kolobkova ne transmite impresiile graficianului Vasile Kasian, membru corespondent al Academiei de arte din U.R.S.S., despre expoziția celor doi creatori români. Publicăm mai jos declarația graficianului sovietic,

care la rândul său a fost nu de mult oaspetele țării noastre.

„Unui artist îi este întotdeauna mai apropiat și mai inteligibil limbajul artei de care se simte legat. Scriitorului — limbajul plastic, compozitorului — limbajul melodiei, pictorului — limbajul culorilor. Lucrările colegului român Vasile Dobrian m-au frapat prin originala lor picturalitate.

Până la această expoziție îl cunoșteam pe Dobrian ca pe un maestru al gravurii în alb-negru. De data aceasta dinșul mi s-a înfățișat ca un grafician al picturii și ca un pictor al graficii. Lucrările lui Dobrian sînt decorative și vii. Aceste trăsături le apropie de plastica populară.

Mijloacele de expresie, optimismul, ritmul impetuos al gravurilor lui Dobrian sînt dicțate de viața însăși. El este un cîntăreț autentic al României de azi, un artist a cărui operă este în deplin unison cu epoca noastră eroică.

Prin lucrările prezentate în expoziția din Kiev, Eugen Taru ne-a demonstrat că este și un talentat ilustrator de carte. Strălucitele lui ilustrații la fabulele lui Esop, la operele lui Rabelais și Saltikov-Scedrin nu pot să nu-ți trezească încredințare. Satiric pătrunzător în ilustrații, pamfletist plin de minie în caricaturi, un strălucit umorist în desenele-șarje, iată bogata paletă a creației lui Taru”.

Regizorul despre piesă

„Jurnalul unei femei”

O piesă de factură atît de directă ca „Jurnalul unei femei” solicită imperios o punere în scenă care să sugereze pulsația amplă a vieții, o viziune de cuprinzătoare perspectivă. Iată o primă concluzie la care am ajuns după lectura atentă a lucrării.

Dramaturgul sovietic Konstantin Finn își pune eroii să acționeze în situații excepționale, în momente hotărîtoare ale vieții, abordînd în prim plan importante probleme de etică comunistă și pledînd pentru un nou gen de relații în familie și în colectivul de muncă. Constructorii unei hidrocentrale siberiene — acesta este locul acțiunii — efectuează acoperirea unui fluviu vijelios în plină iarnă, utilizînd stratul gros de gheață în locul obișnuitei armături speciale. Un proiect îndrăzneț, care nu s-a mai înfăptuit niciodată și nicăieri. Dar el este realizat de oameni pasionați, stimulați de un entuziasm ardent, ca inginerul Matvei Porogov, șeful șantierului, Elisaveta Nikandrovna, fosta lui soție, sau încăpăținatul Sibirțev.

Acest eveniment decisiv se interfează cu situații decisive survenite în existența eroilor și îndeosebi în viața personajului central, Elisaveta Nikandrovna. Coordonatele spirituale ale acestui personaj sînt trăsate încă înainte de apariția sa în scenă. O discuție între Porogov și soția lui, Maria, ne-o prezintă pe Elisaveta ca pe o femeie interesantă, înțeleaptă, ca pe un om lucid. O vedem apoi reacționînd ea însăși, vorbind, îi urmărim dinamica gîndurilor, îi cunoaștem energia, curajul, inteligența, tăria, arta cu care știe să prețuiască viața, să fie veselă în clipele cînd îi este foarte greu, să fie dreaptă, severă, neînduplecată chiar față de sine.

În ajunul barării fluviului, o scrisoare trimisă de o fată necunoscută îi semnaleză Elisavetei Nikandrovna că fiul ei, Boris, student într-o localitate apropiată, a comis o ticăloșie. El și-a calomniat cel mai bun prieten, urmărind ca acesta să fie exclus din Comsomol și din institut. Vestea o copleșește pe Elisaveta Nikandrovna. Dar ea nu se teme de adevăr. Se prezintă la adunarea comsomoliștilor, unde nu pregetă să-și acuze propriul fiu. O face în numele dragostei și răspunderii față de tînăra generație. Astfel, vechiul conflict al dramaturgiei universale, dintre dragoste și datorie capătă sensuri noi și alte rezolvări. Într-un impresionant monolog, în care se împletesc asprimea și discreția, și care constituie punctul culminant al piesei, Elisaveta Nikandrovna vorbește tinerilor despre marea, adevărata fericire pe care i-o dă omului dragostea, prietenia adevărată, despre sacrificiile imense ale generațiilor precedente, ce au asigurat tineretului de azi condițiile de care se bucură.

Pledoaria eroinei depășește însă cadrul relațiilor dintre părinți și copii, dintre generații. Ea vizează importanta problemă a răspunderii față de om, a răspunderii tuturor față de fiecare. Omul îi este omului tovarăș, frate. Un om trebuie să știe totul despre fratele său — susține cu înflăcărare Elisaveta Nikandrovna: „Oamenii sînt diferiți. Ei nu trăiesc după șabloane generale, valabile pentru toți. Căci viața nu e un tren: „Nu vă aplecați în afară!” În viață se împlinșă să scoți capul afară, uneori să sari chiar din mers. Așa că unul poate să ceară ajutor, iar altul preferă să moară de foame decît să scoată un cuvînt. Dacă însă omul este pentru om frate, atunci nu e nevoie să-i spună cum o duce”.

Care este cheia rezolvării personajului? Desigur, relevarea frumuseții morale și tăriei de caracter

acestei femei pe care n-o satisface o fericire mărunță, care și-a ales în viață un drum dificil. Un prieten al ei, colonelul Fomin, o caracterizează foarte sugestiv: „Tu nu te mulțumești cu puțin de la viață, nu-i așa? Nu faci parte din categoria acelor care se aciuiesc într-o fundătură. Rămîn acolo și mai sînt și bucuroși. Nu, nu ești dintr-aceia. Dumneata pretinzi raiul, cel puțin...”

E necesară deci găsirea tonalității juste în definirea eroinei, evitarea tentațiilor unui joc exterior, exprimarea printr-o fină gradație psihologică a frămîntărilor ei interioare, care să transpară și dincolo de replici, în pauze, în gesturi, în priviri.

În ansamblul său, conținutul piesei impune densitate și o puternică reliefare a semnificațiilor, prin rezolvări scenice care să pună cit mai evident în lumină universul spiritual al oamenilor contemporani, largă lor sferă de gîndire, sensibilitatea lor. Vreau să relev în spectacol tocmai ceea ce este mai caracteristic omului contemporan, multitudinea preocupărilor sale, începînd cu marile probleme de care depinde soarta păcii și sfîrșind cu ale fiecărui individ în parte. Așa cum aminteam la început, majoritatea personajelor sînt prezentate într-un moment crucial al vieții, pe care trebuie să-l depășească în luptă cu ei înșiși, învingîndu-se, recăpătîndu-și echilibrul.

Acest lucru se împlinșă nu numai cu Elisaveta Nikandrovna, dar și cu Matvei Antonovici Porogov, cu Boris, fiul lui și al Elisavetei și, pe alt plan, la alte proporții, cu Maria Vasilevna, cu tinerii Natașa și Volodea. Recucerirea echilibrului psihic al eroilor, evoluția conștiințelor, auto-perfecționarea lor, poartă o puternică încărcătură optimistă, în ciuda procesului dificil și dureros pe care-l

presupun. De aceea acordăm o mare atenție atmosferei spectacolului, în care să nu existe nici-un comentariu scenic inutil, precum și ritmului, adecvat fiecărui tablou în parte, dar în totală concordanță cu viziunea de ansamblu. La realizarea acestor desiderate vor conlucra activ și decorurile, semnate de Sanda Mușatescu, menite să puncteze nuanșat frecvențele schimbări ale locului acțiunii, odată cu valorificarea succesivă a diferitelor planuri (fiecare tablou reprezentînd o filă „animată” din jurnalul Elisavetei Nikandrovna).

Colectivul de interpreți, din care fac parte actorii Teatrului Muncitoresc C.F.R. — Marga Anghelescu (Elisaveta), Costel Gheorghiu (colonelul Fomin), Corado Negreanu (Matvei Porogov), Grațiella Albini (Maria Vasilevna), Cornel Vulpe, Șt. Bănică, Sebastian Radovici, Elisabeta Raicu și alții, s-a apropiat cu interes de problematica acestei piese în care, ca și în viață, se relevă o gamă foarte bogată de trăsături și sentimente omenești de la prietenie, dragoste, gelozie, la eroismul în muncă, cinste, respect reciproc, lașitate.

Am fost preocupată să găsesc acea imagine scenică prin care ideile, intențiile autorului să fie exprimate cit mai clar, cit mai original și cuprinzător. Vreau ca toți cei ce vor vedea spectacolul să devină mai buni, mai generosi, să dorească să semene cu Elisaveta Nikandrovna, să simtă nevoia să vadă lumea cu ochii ei. Desigur, dezideratul nu este foarte original, toți cei ce fac spectacole urmăresc să-și influențeze spectatori într-un anume sens, dar construcția acestei piese înlănește o asemenea percepere a mesajului transmis.

Geta Vlad

Scenă din piesa „Nota zero la purtare” de V. Stoenescu și O. Sava, în interpretarea actorilor de la Teatrul central de copii din Moscova.

Un eveniment de seamă în viața muzicală londoneză l-a constituit recenta premieră a operei lui Dmitri Șostakovici „Ekaterina Izmailova”, prezentată pe scena teatrului „Covent-Garden”. Într-o declarație făcută „Izvestiei”, compozitorul Dmitri Șostakovici își exprimă satisfacția pentru interesanta colaborare realizată cu colectivul renumitei opere britanice, în perioada pregătirii spectacolului: „Teatrul s-a achitat într-un mod foarte satisfăcător de montarea operei, asigurîndu-i un înalt nivel artistic și profesional. Mi-a făcut plăcere să constat entuziasmul cu care a pregătit spectacolul întregul colectiv de la „Covent-Garden”. Montarea a dobîndit un spirit foarte rusesc, fiind totodată foarte diferită de cea a spectacolelor de la Moscova și Riga” (La Londra spectacolul a fost realizat într-o nouă versiune scenică, la care compozitorul a colaborat cu regizorul iugoslav Vlado Habunek). Succesul premierei a întrecut toate așteptările. În aplauzele frenetice ale publicului, soliștii au fost rechemaji de neînmărate ori la rampă, iar compozitorul a fost încununat cu lauri, în semn de apreciere și recunoștință.

Marele pianist sovietic Sviatoslav Richter a întreprins un răsător turneu în orașele Franței. Presa franceză comentează cu admirație și entuziasm fiecare concert. „Faptul că Richter reprezintă un fenomen excepțional este cu desăvîrșire evident și comparația cu oricare alt pianist este pur și simplu imposibilă, întrucît posibilitățile muzicale ale lui Richter depășesc, după cit se pare, chiar posibilitățile instrumentului” — arată criticul Jacques Bourgeois în paginile revistei pariziene „Arts”. „Geniul lui Richter adaugă intenției compozitorului o nouă bogăție și profunzime. La baza interpretării sale se află în egală măsură intelectul și pasiunea. El pune în valoare mijloace pianistice aproape inimaginabile”.

apreciată expoziție de grafică sovietică a fost deschisă de curînd în orașul Philadelphia, după ce mai multă vreme ea fusese vizionată de numeroși iubitori de artă din New York. Expoziția include cele mai bune lucrări în domeniul graficii de șevalet ale creatorilor sovietici, consacrate unor aspecte din viața poporului, realităților din ultimii ani. În același timp, la Moscova s-a deschis expoziția „Grafica americană” în care este larg reprezentată grafica aplicată: reclame, afișe, coperte de cărți, anvelope pentru discuri ș.a.

Profesorul Joseph Calvet, președintele juriului competiției de vioară tradiționalului concurs „Marguerite Long și Jacques Thibaud” desfășurat nu de mult la Paris, declară unui corespondent de la „Sovetskaia kultura” cu prilejul cuceririi primelor patru locuri ale concursului de către violoniștii sovietici Irina Bocikova, Nina Beilina, Vladimir Lanțman și Roman Nodel: „Este un succes care demonstrează incontestabilă superioritate a școlii violonistice sovietice, care știe să pregătească excelenți interpreți de clasă internațională. Și totodată este o mărturie despre marea răspundere cu care este privită de Uniunea Sovietică participarea la competițiile muzicale internaționale.”

Caracatițele au devenit, de la o vreme, oaspeții obișnuiți ai revistelor științifice. Vezi, de pildă, numărul nostru trecut. Cititorii nu se mai lasă impresionați de bătăliile apocaliptice ale cefalopozilor (cum se numesc ei oficial în zoologie) după cum nu le sînt necunoscut nici ipotezele emise de oamenii de știință cu privire la capacitățile „intelectuale” ale acestor viețuitoare. Să nu uităm că marțienii, care în romanul lui Herbert Wells au învins cu atîta ușurință pe pămînteni, semănau cu niște octopozii. Cu toate acestea tema nu e nici pe departe epuizată.

modele de perfecțiune?

Zoologul I. Akimușkin, care în volumul său „Primatele mării” a adunat un material bogat despre viața cefalopodelor, e îndreptățit să se întrebe:

„Care animal mai are: 1) opt (sau zece) membre mușchiuloase prevăzute cu 2) ghiare și 3) sute de ventuze; 4) cioc ascuțit și 5) venin! 6) Ochi ageri ca de vultur și 7) vedere infraroșie! 8) „Motor” cu reacție și 9) posibilitatea de a plana deasupra mării; 10) rezerve de apă pentru călătoriile pe uscat, 11) autotomie (cu alte cuvinte capacitatea de a-și detașa tentaculele „capturate” de inamic și 12) putere de regenerare a tentaculelor, 13) perdea ceoșă de protecție, 14) „ap ispășitor” din cerneală (e vorba de un fel de „geamă” artificială cu care caracatița își păcălește dușmanii pentru a avea timp să dispară), 15) narcotic pentru peștii răpitori, 16) camuflajul cel mai perfecționat din cîte se cunosc (e vorba de capacitatea de a-și schimba culoarea) și, în sfîrșit, 17) aruncătoare de flăcări, reflectoare și lumini de recunoaștere?”

Fiecare din aceste puncte — ele pot fi și mai multe — merită un volum separat pe care l-ați citi, vă asigur, pe nerăsuflăte. Se pot scrie, spre exemplu, multe lucruri interesante despre ochii octopodului. Ei sînt enormi și foarte asemănători cu ochii omului. Asemănarea e cu atît mai surprinzătoare cu cît noi, oamenii, avem strămoși cu totul diferiți de ai octopodului. Ascendenții cei mai îndepărtați ai omului și cei ai octopodului au fost, de altfel, lipsiți de ochi. Dar iată că au trecut milioane de ani și două organisme provenite din strămoși diferiți se dovedesc a fi înzestrate cu ochi atît de asemănători.

Priviți o caracatiță, această vietate care nu seamănă nici pe departe nu numai cu omul, dar nici cu broasca sau cu peștele. Veți rămîne impresionat de ochii săi mari, gînditori, atît de puțin potriviți cu corpul ei mătăhălos. Da, ochi gînditori! Nu lipsiți de expresie, așa cum sînt ochii peștilor și ai găinilor, ai libelulelor sau ai racilor. Constatarea nu ne poate lăsa nepăsători.

două culmi

Octopozii se află pe treapta superioară de organizare a imensei împărății a ființelor nevertebrate,

după cum primatetele se află pe treapta superioară a celor vertebrate. Două mari grupe — două culmi. Noi și... octopozii.

O precizare: folosim denumirea de „octopod” în sensul cel mai larg. Ne referim, de fapt, la o întregă clasă de moluște cefalopode în care în afara octopozilor intră și decapozii: caracatițele și calmarii.

Chiar și la o cercetare superficială se constată că octopozii se deosebesc fundamental de celelalte

moluște, înrudite cu ei. Noi, oamenii, care ne considerăm ființele superioare de pe planeta noastră trebuie să recunoaștem că avem mult mai multe elemente comune cu alte vertebrate decît cu cefalopodele cu moluștele. Într-adevăr ce are comun octopodul cu scoica de riu sau calmarul cu melcul?

Cefalopodele s-au distanțat de tipul lor, au renunțat la pasivitate și incetineală și, lepădînd carapacea, au cîștigat viteză și îndemnare. Anatomia și modul lor de viață s-au restructurat, ridicîndu-se pe o treaptă superioară.

Am amintit, mai sus, de ochii lor neobișnuiți. Dar și organul senzorial al octopozilor, care transmite creierului informații cu privire la starea și deplasările corpului, e construit în modul cel mai avantajos și perfecționat, existent doar la vertebrate: el e format din trei canale semicirculare situate pe trei planuri. Evoluția molușcelor a reușit să găsească și în acest caz o soluție constructivă la care au ajuns, în mod independent, și vertebratele.

Cefalopodele sînt în mod practic unicele viețuitoare nevertebrate ale căror extremități sînt adaptate pentru a apuca, reține și manipula diferite obiecte.

Unele trăsături în comportarea octopozilor și animalelor vertebrate sînt foarte asemănătoare. În perioada împerecherii, masculii se împodobesc în culorii vii. Femelele își păzesc icrele cu multă grijă și de multe ori se întimplă să moară de foame în răstimpul cît își cresc puii.

Dar cel mai interesant rămîne, totuși: creierul octopozilor

Am avut ocazia să studiez sistemul nervos al multor animale. De nenumărate ori am stat nedumerit în fața unei uriașe stele de mare sau a unui alt animal marin de proporții respectabile, căutînd — literalmente cu lupa — să le descopăr sistemul nervos. Reușeam să găsesc, în cele din urmă, cîteva fire subțirele îngroșate, pe ici pe colo, de niște noduri mici. La melci, ce-i drept, firele sînt puțin mai groase, iar nodurile mai mari, totuși nu ne putem hazarda să le comparăm cu gămăliile de ac.

Octopodul are însă un creier în toată puterea cuvîntului, un organ solid adăpostit într-un craniu cartilagos. Mai mult decît atît, creierul octopodului are lobi și secțiuni — ca la oameni — iar partea lui superioară are suprafața cutată — ca la mamifere superioare (subliniez: nu ca la toate mamiferele, ci numai la cele superioare).

Fie că analizăm masa absolută a creierului, fie că luăm în considerație numărul celulelor lui nervoase, constatăm că omul e la o distanță relativ mică de maimuță. Creierul octopodului a făcut însă un adevarat salt, depărtîndu-se considerabil de toate celelalte moluște și de nevertebrate în general.

Numărul celulelor nervoase ale celei mai dezvoltate specii de melc abia atinge 20.000—30.000, pe cîtă vreme la un octopod ele sînt de 60 de milioane numai în lobul vizual. Întregul creier al octopodului e format din aproximativ 150 milioane de celule nervoase! Celulele sînt dispuse ordonat în straturi. Pînă și forma lor diferă de cea a celulelor înfîlinate la moluște și seamănă cu a vertebratelor.

E ușor deci să ne imaginăm ce operații e în stare să efectueze creierul octopozilor.

puțină fantezie

Se pare că omul e făcut în așa fel încît ține neapărat să descopere existența unor ființe raționale, altele decît semenii săi, cu care să poată comunica.

Poate că aceste ființe raționale trebuie căutate chiar pe planeta noastră? Poate că ele sînt ciudatele vietăți acvatice cu ochii gînditori? În definitiv de ce numai omul e considerat ființă rațională?

Evoluția omului spre ființă rațională e o problemă foarte complicată, care nu poate fi tratată în treacăt. Să amintim numai de principalele premise biologice care au dus la apariția omului. E vorba, în primul rînd, de miini, care nefiind obligate să participe la mers s-au dezvoltat altfel decît la celelalte animale; e vorba, apoi, de creierul bine dezvoltat și de folosirea uneltelor de muncă.

Dar omul a devenit om datorită faptului că premisele biologice au stat la baza evoluției sale sociale. În cadrul acesteia, fiecare nouă generație a putut să-și însușească experiența înaintașilor nu din punct de vedere biologic (în anatomie sau fiziologie), ci în conștiința socială.

Putem observa că octopodul are premise excelente pentru o evoluție asemănătoare. El are un creier bine dezvoltat, cu circumvoluțiuni, extremități flexibile și îndemnatice, scutite de o activitate necalificată, organe senzoriale perfecționate, care furnizează creierului informații variate, un admirabil sistem motor, care asigură o deplasare reactivă rapidă. S-ar părea, așadar, că octopodului nu-i lipsește nimic pentru a deveni o ființă rațională! Totuși...

scepticismul e necesar

Se aude vocea unui sceptic menită să ne tempereze fantezia:

„În primul rînd — spune vocea — 150 de milioane de celule e o cifră mult mai mică decît cele cîteva miliarde de celule nervoase din care e format creierul primatelor. În al doilea rînd, să nu uităm că

gime — să poată supra-variati cit o cameră și de Dar chiar și în aceste durile lor e mare”.

Toate acestea sînt că sințele octopozilor Transportul de oxigen un pigment care conține sințele în albastru. De gura octopodului, cu cîtați, cantități îndestulă că sistemul circulator chiar înzestrat cu inimă multă economie, din li

Foarte primitiv este topozilor, ceea ce asigură și sărurilor. Și trebuie ceasta e nevoie ca să să rămînă aproape ne

Toate bune. Dar...

„Din nou un dar? — toare oponentul nostru tați că moluștele nu au peraturii corpului. În spusele că stabilitatea diția vieții independent

Da, scepticul are și

octopodul e totuși o molușcă. Ce-i drept, o molușcă evoluată, dar această evoluție este oarecum parțială, nu s-a extins asupra întregului organism. Unele organe sînt foarte bine dezvoltate, în timp ce altele au rămas la nivelul organelor unui melc. Nu v-ați întrebat niciodată de ce cefalopodele sînt atît de atașate de mare? Melcii, mai puțin evoluți, trăiesc și în mări, și în riuri, și în păduri, și în orașe. Insectele s-au adaptat și ele diferitelor medii. Șerpii și broaștele țestoase, ca să nu mai vorbim de mamifere, pot fi înfîlîniți în deșerturi ca și în oceane. În timp ce cefalopodele nu se mișcă din mările lor. Nu pot pătrunde nici măcar în delta unui fluviu...

Pentru ca micii calmarii — de vre-o 5 cm lun-

proceselor biochimice de nu se asigură o tempo realiza o activitate bu voasc. Și din această rință pentru masele de semnate de temperatură

Dar despre asta vom

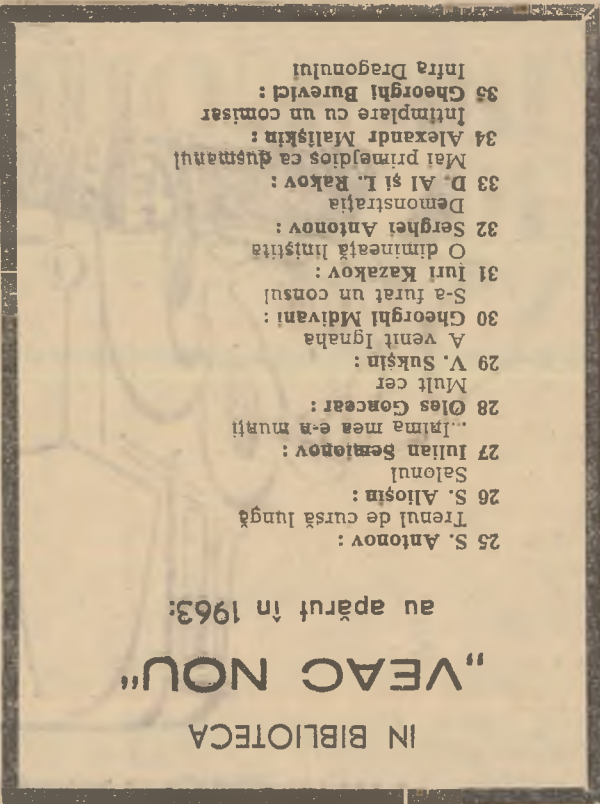
Să-l întrebăm acum: particularitățile biologice i-ar permite omului să sau Groenlanda? Se menii, se nasc și cresc e struieste adăpost, și-l creează cu tot felul de punzătoare în mediul l

Sau parcă omul are stea multă vreme pe f fandrii.

De ce zboară omul? nu există oxigen?

Nu mai pentru că Cu ajutorul creierului mitele mediului în ca în jur un mediu artifi lui. Prin participarea procesul de producție rienței, omul se autopa ncază” ambianța nece

Așa cum au arătat activitate nervoasă și Aici trebuie, însă, să dau un sens absolut

7
rea; folosea propriile-i picioare și n-avea nevoie de diferențial. Am aprins farurile și am luminat depăr-tările atât de puternic, încît omul a fost nevoit să-și acopere ochii cu mina și chiar să se întoarcă cu spa-tele la mine. În așteptarea lui, am stins farurile.

Drumețul purta o mantă de ploaie, șapeă și cisme de piele. În mîna, un baston de ienupăr. Nu se gîndea să-mi dea atenție, dar mie mi se părea că trebuie neapărat să-l opresc. Era singura ființă vie în noaptea asta, în singurătatea mea. Să fi fost oare cu puțință ca pe el să nu-l intereseze cine sînt, de unde vin și de ce m-am oprit acolo? Poate că am nevoie de un ajutor omenesc? Mai ales de ajutor... Să treacă fără să mă întrebe despre ce-i vorba?

Dar pentru drumețul cu baston de ienupăr, eu nu prezentam nici un fel de interes, iar toată nenorocirea mea nu-i stîrnise nici măcar o curiozitate gratuită. Parcă puținii oameni se împotmolesc cu mașina pe drumurile noastre!

— Uite cum m-am înnămolit, spusei eu, fără să mă adresez de-a dreptul drumețului, chiar în clipa cînd trecea prin dreptul mașinii mele.

— Ce să faci? Noroțiul.
— Cum ce să faci? Drămuiri.
— Și vrei să aștepti pînă o să ajungă șoseaua la tine?

Drumețul avea patruzeci de ani. Nu mai mult. La care trebuiau adăugați cinci ani, pînă la ce nu era bărbierit. Pînîndu-mi întrebarea aceea glumeață, el se opri și se întoarse spre mine.

— Unde pot găsi un tractor?
— Pe aproape nu găsești. Tractoarele nu sînt acum la brigăzi. Iar pînă în sat, ai de mers vreo opt kilo-

15
Bolmoșind cuvintele și roșînd (noroac ca era întune-ric), i-am întins banii:

— Uite, cum ne-am înțeles. Vorba-i mai scumpă ca banii. (În ultimul moment mi s-a părut că și pătru ruble sînt prea puțin, și-am mai adăugat una, boțită).

Uite! Fără dumnea, n-ai fi putut nici de cum să... Mă înțeleg, n-ai nevoie. Am muncit împreună. Ia-ți înapoi. Sîntem volnici, ce zici? Un mustru cub

— Mergem în spatele camionului și mă gîndeam ce neobișnuit e fiecare om, atunci cînd ni se dezvăluie în întregime. Sub ce aspecte neașteptate ni se înfăți-șează, dacă viața îl întoarce și pe o parte și pe cea-

Poate că și drumețul cu bastonul de ienupăr, care se bucura de cele trei ruble, poate că și el, pînă la urmă, m-ar fi poțit la mere murate.

14
— Marusia, adică nevastă-mea, nici nu se culca pînă nu vin și eu acasă. Stă și așteaptă.

— Asta înseamnă că te îndușești.
— De ce să nu mă îndușească? Dacă mînat Serioja. Așa... Deocamdată facem o singură gramada de pietre, pe urmă om vede.

9
și un pat cald sînt mai plăcute chiar decît în plină iarnă.

Am luat bateria și-am făcut înconjurul mașinii. Mă înfundasem zdravăn, cu tot diferențialul și cu osiile din față și din spate. Patru metri mă despărteau de șoseaua pe care o părăsisem cu atîta ușurință. Asta însemna că trebuia să scot cu lopata pămîntul de de-desubt, pentru ca mașina să-și revină la poziția nor-mală, să sap o pantă ușoară spre drum și în sfîrșit să bag sub roți fie niște ramuri de copac, fie niște cioturi de lemn, pietre sau ce s-or fi găsit mai pe aproape. Apoi, n-ar fi fost deloc rău, să împingă cineva mașina din spate.

Nu-i bine să pleci la drum de unul singur. În doi sau în trei, totul ar fi fost o simplă glumă. Am fi ris de toată întîmplarea asta și ne-am fi pus la treabă, prietenește. Chiar și în doi e mai ușor. Mai ai cu cine schimba o vorbă și munca se face de două ori mai repede. E foarte rău să pleci la drum de unul singur.

A trebuit să aprind farurile mici, ca să luminez locurile de unde urma să lopățez pămîntul. La început, am încercat să-mi feresc pantofii, dar m-am poticnit o dată, și încă o dată așa încît n-am mai avut de ce mă feri. Pantaloni mi i-am sumecat deasupra genun-chilor, dar se lăsau mereu în jos, așa că am sfîrșit prin a nu le mai acorda nici lor vreo atenție.

Era greu de scos pămîntul de sub aripile mașinii; lopata luneca și zdrăngănea, lovindu-se de tablă. Pă-mîntul se întărise sub greutatea mașinii și lopata nu-l putea tăia nici în ruptul capului.

M-am oprit să răsuflu și-am încercat din nou să prind vre-un zgomot în liniștea nopții. Într-adevăr, pe drum se auzea lipăitul unor pași. Își luase cineva ini-mă în dinți și ieșise din casă pe o astfel de vreme. Dar pe drumețul acesta îndrăzneț, nici capul nu-l du-

bele lateri. Am băgat de seamă că lopata băiețan-drului nu caută locurile mai ușoare, ci pe cele mai grele, chiar sub diferențial.

Buf, buf. Tranca-tranca. Hopa-hop. Ah, ce porcărie. Cu noi nu-ți merge. Tranca-tranca. Mai adînc, că se înfundă. Hopa-hop. Cînd o să avem și noi șosele? Buf, buf. Încotro? La colhozul „Puterea sovietelor”. Tran-ca, tranca. Cum te cheamă? Of, of. Serioja. De sub fiecare roată trebuie să scoți jumătate de metru cub. Hei-rup! Trasc! Serioja se ridică în picioare, cu sfî-rîmăturile lopoții sale, în mînă.

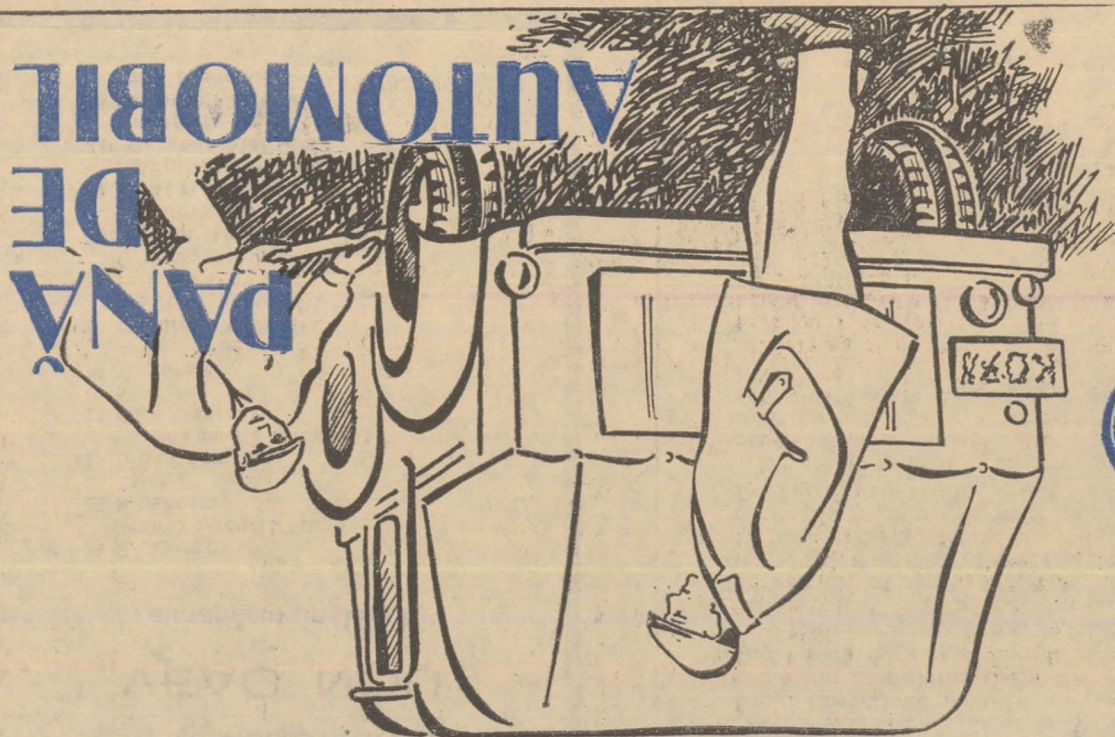
VIADIMIR SOLOUHN

Până
de automobil
-SCHIA-

Oricît m-am străduit să ajung pe jumînă la punctul de unde trebuia să o iau la dreapta, noaptea mi-a ieșit în cale înainte de vreme.

Peste trei minute amîndouă mașinile — a mea și-a lui — se ațiau pe țagasul principal. Nici asta nu era pierdut și poate că o să ne întindăm din nou în no-roi. Dar deocamdată cîștigasem mica noastră bătaie.

PAŢA DE AUTOMOBIL

WADIMIR SOLOUHN

BIBLIOTECA

"VEAC NOU"

8

metri. Şi ce tractor o să bată atîta zloată?... Eu, e drept, n-am de ce mă grăbi. Vrei să te ajut?

— Adică, cum?

— Ei, cum? Săpăm, tragem. O scoatem noi la capăt. Maşina-i de nădejde?

— De nădejde. Merge ca ceasul. Aş fi tare bucuros dacă dumneata... Nici nu mă aşteptam... Se înţelege...

— Dar să nu-ţi închipui că o să fie pe degeaba. Trei ruble. Pentru o sticlă şi un sandviş.

Nu-mi era de cele trei ruble. Aş fi dat şi zece. Dar lăcomia făţişă a drumeţului mă surprinse neplăcut. I-am răspuns așa cum nu m-aş fi aşteptat, în clipele acelea.

— Nu-i nevoie. O să aştept.

— Atunci o iau din loc.

Şi zîmbindu-mi încă o dată, la despărţire, se îndepărta lipînd prin noroi, cu cizmele lui de piele.

„O să aştept“. Întrebarea e: ce aştept? Sînt un prost. Un prost. De ce i-am refuzat ajutorul?

Cîtăva vreme am săpat pămîntul cu înverşunare (eram supărat pe mine însumi). Dar era limpede că deîndată ce reuşeam să urnesc puţin maşina, ea se împotmolea din nou şi toată truda mea se dovedea fără rost.

Deodată pădurea (ce mai pădure! nişte tufe de plopi) ce se cufundase cu totul în întunericul nopţii, începu să-şi arate chipul, pentru că în spatele ei se ivi o lumină galbenă, ca o aureolă uşoară. Apoi, luminile se îndreptară spre cer. Un fascicol de raze tremurătoare, ca ale unui proiector.

Se părea că asta şi trebuise să aştept: să se lumineze păduricea de plopi. După vreo cincisprezece minute, un camion se opri în dreptul meu.

9

Fără îndoială, camionul s-ar fi oprit oricum, dar eu, pentru mai multă siguranţă, i-am ieşit în cale şi i-am făcut semn să oprească. Rugîndu-l, cerîndu-i să oprească.

— Ce ţi-a venit s-o iei pe aici? Îmi strigă şoferul în loc de salut. Trebuia să ţii drumul.

— Mă gîndeam că-i mai bine să ocolesc băltoaca.

— Te-ai gîndit!... O scoatem sau nu?

— Ei, cum să nu. O scoatem. O să-ţi fiu veşnic recunoscător.

— În regulă. Te costă o sticlă.

Şoferul închise uşa cabinei şi mai făcu cîţiva metri ca să mă vadă mai bine.

„O să-i dau sticla, mă gîndeam. Celălalt a vrut o sticlă şi un sandviş. Acum asta — o sticlă. Ce preţ şi-au fixat: nu o cinzeacă, sau un pahar, ci o sticlă. După cîte se pare, ridicarea nivelului de trai, are ca rezultat creşterea pretenţiilor“.

Dar n-am mai stat la tocmeală. Sticlă? Sticlă să fie. Numai să ies din băltoacă şi s-o iau din loc.

Cînd şoferul a intrat în raza de lumină a farurilor mele mici pentru a lega cablul, m-am uitat la el.

Era un băieţandru roşcovan şi zdravăn. Pufoaica îi era mică. Fără îndoială că-i venea greu să-şi vîre miinile în buzunarele ei; trebuia să ridice foarte sus coatele. De altfel, pufoaica îi era descheiată, cămaşa de asemenea, carimbii cizmelor — lăsaţi în jos. Din pricina asta, picioarele-i păreau şi mai lungi. Arăta, în general, ca un semn de exclamare. Înalt, lat şi zdravăn.

Roşcovanul părea voinic şi inspira încredere. Nu m-aş fi mirat de loc dacă s-ar fi înhămat chiar el la cablu şi ar fi scos maşina din băltoacă.

M-am uitat şi la camionul lui. Era o rablă patentă,

mi-e-de-a dreptul nepădărit să-i dau numai trei ruble

Trebuie să mai adaug ceva. Una-i să mă fi remorcat pur și simplu și alta-i să pierzi o seară întreaga.

— Oricum, e nevoie și de niște pietre. Imi aduc

aminte că, nu departe, e o moviță cu pietre. Le-au adus înainte de război, pentru drum. De atunci zac acolo. Hai să le cântăm.

Am plecat după pietre.

Se întelege, acum bătașandul nu mai lucrea de dragul sticlei de vodcă, ci pur și simplu pentru că în

cepușe un lucru și trebuia să-l termine. În atitudinea

lui era și o doză de amor propriu, și poate că chiar de autodisciplină, ceva în genul asta, moștenite

de la bunicii sau de la străbunicii, să-i spunem corec-

titudine, de pildă. În orice lucru trebuie puțina pa-

sune, altfel nu faci nimic, în nici o împrejurare. Și stăruie, altfel nu faci nimic, în nici o împrejurare. Și

corectitudine. O corectitudine înăscută, spontană. Un

instinct, aproape.

Ar fi scupat de mult nu pe una, dar și pe trei stic-

le. Nu seamănă cu un zgirite-brinză, cu un om avid

de bani, gata să se spețească pentru niște crațari.

— Uite și pietrele. Știi ce, hai să le cântăm cu pu-

toacă mea. Tu o să îi de mineci, iar eu de poale. Ca o țargă. În mână, nu puteam lua mai mult de trei

deodată.

Am început să așezam pietrele murdare și umede,

în puțoaică.

— Ajunge. Nu ține mai mult.

— Mai pune, lasă că nu plesnește mineca.

— Ca și coada lopiții.

— Taci din gură. Una-două și s-a terminat.

Acum trebuia să mă țin tare. Oricît de încet ar fi

pasit el, nu puteam să mă opresc la fiecare cîndt pas

și să mă odihnesc. El mergea și vorbea, în același

timp.

Într-un loc, bătoaca mi s-a părut tare adîncă. În

ta patinează mai întîi în gol, multă vreme.

Pentru o singură învîrtitură, fiecare roa-

ură cu turle. Printre bătoacele astea, motorul geme și

neobîsnuită. viteza. Și după ce am lăsat în urmă vre-o zece din

viteză, și după ce am lăsat în urmă vre-o zece din

Bătoacele pîine cu apă m-am obișnuit să le țau din

pe șine.

e rău de tot. Roțile patinează ca ale unei locomotive

(diferențiatul, spun șoferii) lui joasă în pămînt, atunci

noroi. Dar cînd se întîmplă să se proptească cu burta

lui, mai sînt speranțe să te smulgi din cel mai adînc

vreme „GAZ”-ul se așă pe toate cele patru roți ale

zitoare sînt focurile acestea moștenite. Cîta

învîrtitură, se întîndă tot mai adînc. Cele mai îngro-

prima vedere întensiv, dar în care roțile, cu fiecare

cu tîndul țare și neted, decît cu un loc noroi, la

bine să ai de-a face cu o bătoacă mare și adîncă, dar

Oglinda de apă, în sine, nu mă sperie prea tare. Mai

ce, în oglinda nemișcarea a unei bătoace.

nite, printre ținețele grase și se întîndă, cîne știe de

țoaceșă prin țarba udă, prin sanț, printre țutele piper-

dreapta, coborâtă cu totul de pe dunga de piatră, sco-

lăta că antena zăbovește o clipă, se țirăște spre

pital, pentru a studia drumul.

automobilul, și el o țimță vie, se țolosește pentru a

printre nori, ca niște antene vii și inteligente, de care

„GAZ”-ul meu, se țintit sau se pulverizează

La hopuri, cei doi snopi de lumnă, pe care-i arunca

pădure ții se pare un vis, țntrezit printre pleoape.

țată, ții țisipește impesă nepăcătă; drumagul de

unei nenorociri, dar panglica de beton ce-ți zboară în

de argila. Inima ții se țirînge pentru o clipă, ca în țata

țundă țnt-o pădure, un drumag moșțos, ca un țerc

țarești cu coada ochiului ție un drumag ce se țnt-

4

pioneze, la magazin. A ieșit scandal. Au venit și de la raion. N-au știut ce să creadă. Gazetă de perete? Nu merge.

— Pari, totuși, un om liniștit.

— Nu, sînt cam aiurit. Recunosc. Dar ce, sînt infractor?

— Cred că se vor lămurii. Nu sînt oameni proști. Chiar deloc proști. Or să-și dea ei seama despre ce-i vorba. Important e să aibă simțul umorului.

— Ei, da. Eu am făcut-o în glumă și ei au luat-o în serios. Pină una alta, la lucru. Bine că am o lopată de rezervă.

Buf-buf! Hopa-hop! Tranca-tranca! Tu aruncă lopata și du-te de caută pietre, lemne, scînduri — adu-le pe toate aici. Buf-buf. Ei, pămînt, pămînt, cît am mai săpat din trupul tău. Tranca-tranca! Da, du-te după crengi.

— Cine le așează?

— Eu o să le așez. Adu niște crengi de stejar.

I-am dat lui Serioja ultima lopată din cele trei și am plecat cu lanterna, în căutare. Nu departe de drum, printre arături, erau niște bețe de in, rămase de anul trecut. Am luat, orbește, un braț de snopuri grele, putrede.

— Bun. Pune cîte un braț sub fiecare roată. Dar nu așa, de-a curmezișul.

Serioja începu să așeze snopii, aruncați de mine la nimereală, unul cîte unul, de-a curmezișul roților. Munca noastră avea spor. Și cu cît avea mai mult spor, cu atît mai mult mă tulbura gîndul că va trebui să-l plătesc.

— Pune și sub roțile mele cîte un snop, iar eu o să sap, ca să fim mai siguri.

Cîtă vreme își pierduse din pricina mea! Acum,

dreapta ei se vedeau urmele unei mașini, care o oc-

lise. Am luat-o și eu pe urmele astea. Mașina înaintă

cu avînt vre-o trei metri, apoi începu să tremure și

se opri în loc. Am dat puțin înapoi și am accelerat

motorul. „GAZ”-ul începu din nou să tremure pe loc.

Am tras maneta demultiplicatorului. Acest agregat

sporește brusc forța mașinii și era ultima mea spe-

ranță. Motorul urlă și mai tare, dar „GAZ”-ul nu se

mișcă din loc nici măcar cu un centimetru, ba dimpo-

trivă, se înfundă și mai adînc. De fiecare dată cînd

acceleram motorul, încercînd să manevrez înainte sau

înapoi, să urnesc mașina din loc, roțile automobilului

patinau.

Atunci am întrerupt contactul, am stins farurile

și-am coborît să văd ce-i de făcut.

O noapte umedă și tăcută se înstăpînise pretutîn-

deni. De pe aripile mașinii picurau ștopi. Două bu-

căți de noroi se deslipiră de pe aripă și căzură, ples-

cîind.

Mai întîi, am ciulit urechile, încercînd să prind zgo-

motul vreunui tractor care ar fi lucrat prin apropiere.

În vremurile noastre, nici nu-ți poți imagina noaptea,

fără zgomotele îndepărtate ale unui tractor. Mai ales

atunci cînd te plimbi în amurg și poposești pe o colină

pustie: nu te poți bucura pe deplin de liniștea nopții,

pentru că se fac auzite fie zgomotele tractoarelor, fie

emisiunile stației de radioficare dintr-un sat vecin. Dar

în clipa de față, duduital tractorului mi s-ar fi părut

mai dulce decît cea mai fermecătoare muzică.

În jur, însă, era liniște. Liniștea toamnei țirzii. Li-

niștea unei nopți de toamnă. Nopți întunecate și di-

mineți țirzii, încețoșate. Paie muiate pe cîmp, păduri

semitransparente, pe jumătate îngălbenite. Și, ceea ce

era mai important, nopți foarte întunecoase, umede și

vîntoase. Într-o asemenea noapte de toamnă, o cameră

5

POȘTA REDACTIEI

L. CASIAN — București: Materialul trimis de dv. nu se potrivește specificului revistei noastre. Ați putea să vă adresați unei reviste literare.

CRISTIAN ALEXANDRU — Cluj: 1) Kolea Burleaev, interpretul principal din „Copilăria lui Ivan” mai deține roți în filmele „Judecata nebunilor” (filmul pentru ecran panoramic al lui Grigori Roșal, care rulează actualmente și în țara noastră), „Prologul”, ecranizarea nuvelor „Valea” și „Volodea” de Vera Panova și într-un film pentru tineret intitulat „Fără frică și prihană”. 2) Filmul „Cinele sălbatic Dingo” a fost realizat de tânărul regizor Iuri Karasik. Interpreții săi sînt Galia Polskih (Tania), studentă la Institutul unional de cinematografie din Mosco-

va, Volodea Osebik, student la Institutul de teatru din Leningrad și Talas Umurzakov, elev din Alma-Ata.

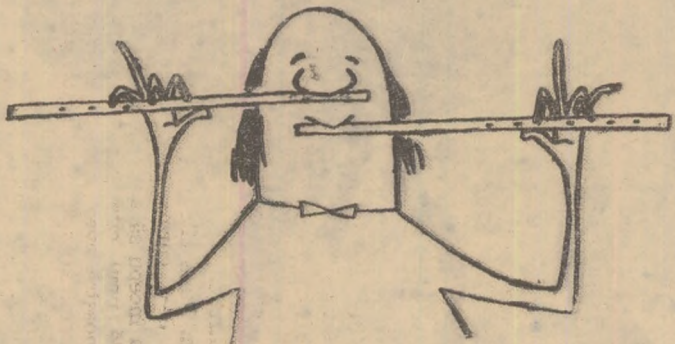
TRAIAN TILEA — Slatina: Adresele unor colecționari sovietici de etichete de pe cutiile de chibrituri: N. A. Rovcear, Moskva, G-34, Metrostroevskaia ulița, dom 12, kv 5; I. G. Belov, gorod Leningrad, F-13, Bronițkaia ulița, dom 7, kv. 24.

ION OPREA — Deva: Am primit scrisoarea dv. Vi se va trimite răspuns prin poștă.

IOANA ALEXANDRESCU — Timișoara: Regretăm, dar nu cunoaștem adresa ce ne-o solicitați.

● UMOR ● UMOR ● UMOR ● UMOR ●

Fără cuvinte

(După „Tehnika molodioj”)

STOFE de CALITATE
I.I.S. LIBERTATEA
BOGAT SI VARIAT SORTIMENT DE DESENE SI CULORI
SIBIU

Consumați

PRODUSELE DE CALITATE SUPERIOARA ALE FABRICII DE CONSERVE TECUCI

Sînt conservate numai prin sterilizare și conțin vitamine și zaharuri naturale.

FABRICA DE CONSERVE **TECUCI**

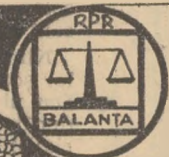
REZULTATE EXCEPTIONALE

*la spălat
cu*

- **PERLAN ALB** pentru țesături din lână, mătase naturală și fibre sintetice
- **PERLAN ALBASTRU** pentru țesături din in, bumbac și cânepă

La aceeași cantitate de articole pentru spălat se folosește o cantitate mai redusă de Perlan în comparație cu ceilalți detergenți

BALANȚE BASCULE

DE LA 1 Kg. LA 200 TONE
ETALON - TEHNICE, SEMIAUTOMATE
ȘI AUTOMATE, ROMANE ȘI BASCULE
VEHICULE RUTIERE, EXECUTĂ
UZINA „BALANȚA”-SIBIU

str. Gușterifei Nr. 21-23 tel. 6200
serv. vânzări tel. 1035

GOSPODĂRIILE DE STAT ȘI GOSPODĂRIILE AGRICOLE COLECTIVE, PENTRU PODURI BASCULE DE 10, 15 ȘI 20 DE TON E SAU ALTE CÎNTĂRI. SE VOR ADRESA CU COMENZI PRIN ÎNȚEPRINDERILE DE APROVIZIONARE ALE CONSILIULUI SUPERIOR AL AGRICULTURII

